

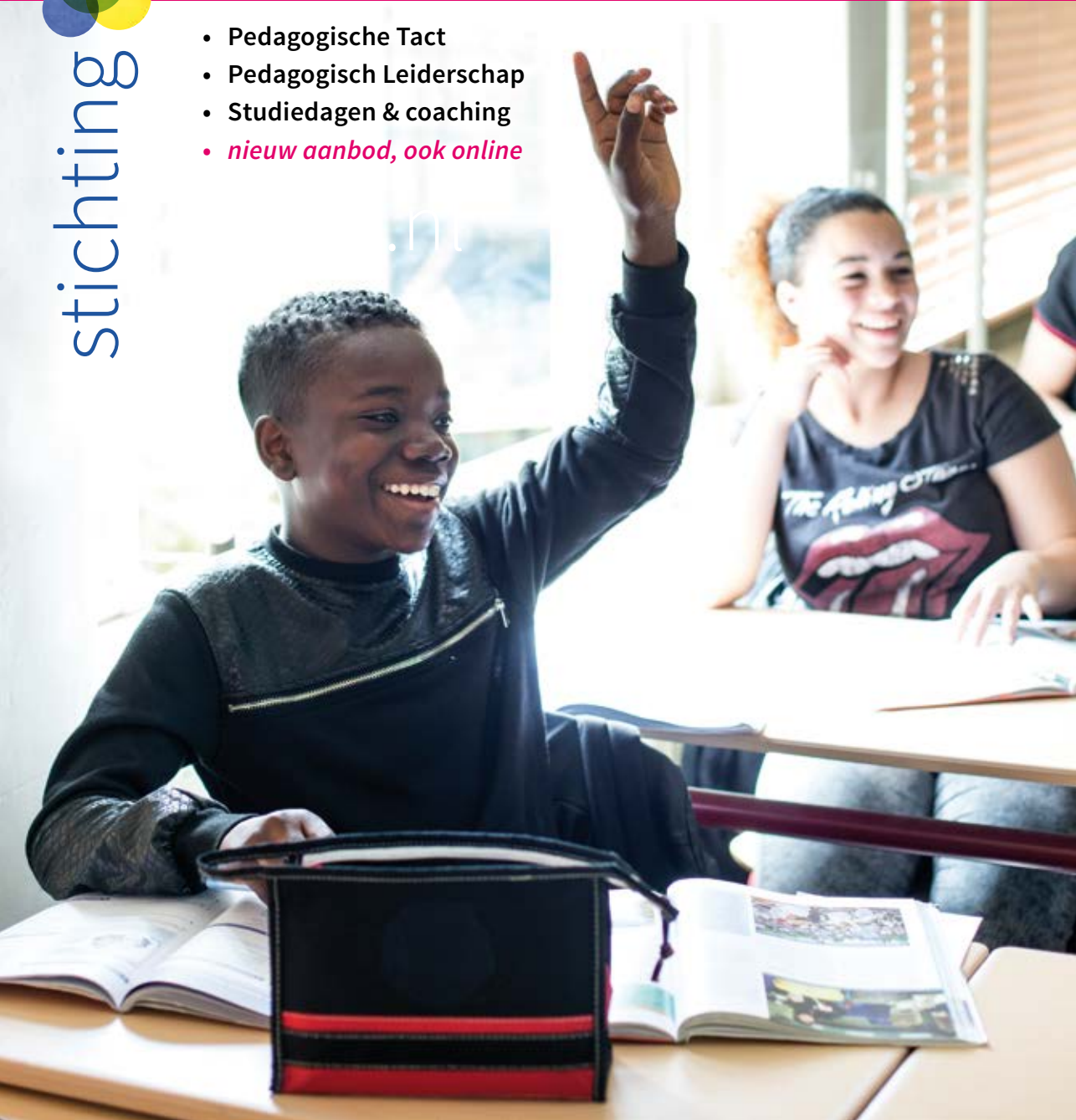
Voor onderwijsprofessionals en teams: individueel en incompany

stichting **nivoz**

Versterk je pedagogisch handelen

nivoz.nl

- Pedagogische Tact
- Pedagogisch Leiderschap
- Studiedagen & coaching
- *nieuw aanbod, ook online*

NIVOZ werkt met jou en je school aan een sterk pedagogisch klimaat

Denk jij na over jouw pedagogische opdracht en de rol die het onderwijs heeft in onze maatschappij?

Zie jij jezelf en jouw pedagogisch handelen als het belangrijkste instrument voor de ontwikkeling van goed onderwijs?

Waarom ben jij het onderwijs in gegaan?

Over NIVOZ

Stichting NIVOZ werkt met jou en jouw school aan een sterk pedagogisch klimaat. Daarin trekken leraren en leerlingen met elkaar op, vanuit openheid en vertrouwen, vanuit wederkerigheid en ambitie. Sinds 2008 is NIVOZ – Nederlands Instituut voor Onderwijs en Opvoedingszaken – vooral bekend geraakt door de trajecten **Pedagogische Tact (PT)** en **Pedagogisch Leiderchap (PL)**. Maar er is nu meer. In de menukaart vind je informatie over:

- **PT-vervolg**
- **Opleiding tot PT-begeleider**
- **Meerdaagse Pedagogische Verdieping**
- **Werkplaats Pedagogische Opgave (online)**
- **NIVOZ-coalitie**
- **Meer aanbod (invulling van studiedagen, coaching & workshops)**

We helpen jou en je school of opleiding vaker 'het goede te doen op het juiste moment, ook in de ogen van de ander.' Je eigen pedagogische vragen zijn altijd het uitgangspunt.

Het opleidingsteam

Een vakkundig en gedreven team begeleidt de NIVOZ-trajecten en het aanbod op maat. Vanuit verschillende achtergronden en opleidingen stellen wij onze pedagogische kennis en ervaring in het onderwijs ten dienste van jouw professionele en persoonlijke ontwikkeling als leraar, leidinggevende of als schoolteam.

Begeleiders (v.l.n.r.): Tjitske Bergsma, Anniek Verhagen, Ellen Emonds, Merlijn Wentzel en Martijn Galjé.

Meer informatie

Neem contact op:
info@nivoz.nl
0343-556750

Stichting NIVOZ
De Horst 1, 3971 KR Driebergen

www.nivoz.nl

of www.nivoz.nl/nl/opleidingen

Pedagogische Tact

Hét basistraject, kort samengevat als 'het goede doen, op het juiste moment, ook in de ogen van de ander'

Het is een illusie om te denken dat voor pedagogisch handelen een handboek bestaat. Toch kun je wel een tactvolle basis-houding ontwikkelen, die jou helpt vaker de leraar te zijn die je wilt zijn.

Wat • In het traject Pedagogische Tact zet je vragen centraal die gaan over de interactie tussen jou en je leerlingen en hun ouders, zoals: wat schuilt er achter het (soms uitdagende) gedrag van leerlingen, waarom doen zij wat ze doen? Welke patronen zijn er in mijn pedagogisch handelen gekomen die niet of niet meer behulpzaam zijn? Hoe doorbreek ik die? Hoe wil jij als leraar zijn voor jouw leerlingen/studenten en waar neem je ze mee naartoe? Hierbij draait het om het gegeven dat jij je eigen instrument bent en dat je met jouw collega's op school een team vormt, met een gezamenlijke pedagogische opdracht.

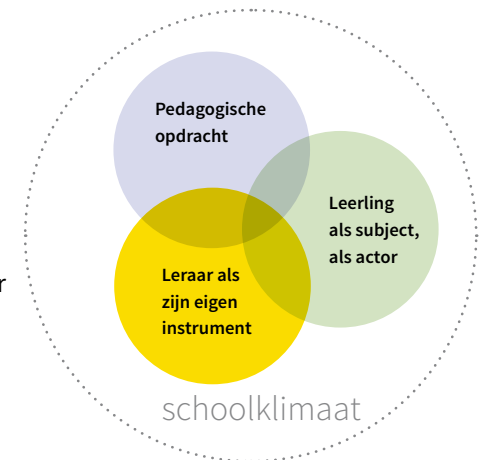
Hoe • Jouw onderwijspraktijk is je werk-materiaal en jouw pedagogische kompas geeft richting aan je ontwikkeling. Je werkt in kleine groepen en je bent bereid om naar jezelf en naar elkaar te kijken, om niet-hel-pende routines, oordelen en angsten los te laten. Tussen de bijeenkomsten heb je praktijkopdrachten. Het streven is om 'het goede te doen, op het juiste moment, óók in de ogen van de ander'. Dat vraagt om ruimte geven en grenzen stellen. Hoe doe je dat, zodat je samen verder kunt? Er is ruimte voor eigen leervragen, waardoor het traject voor jou en jouw team ook daadwerkelijk betekenis heeft.

Wat het je brengt • Je wordt je bewuster van je handelen en het effect ervan op de ander. De relatie met je leerlingen/studenten en collega's wordt rijk en voedend. Je bouwt een nieuw handelingsrepertoire op. En je staat steviger, omdat je hebt geleerd je keuzes te legitimeren. Je ervaart meer rust en ruimte in je dagelijkse werk, juist door aandacht te geven aan wat jij écht belangrijk vindt. De waan van de dag, of wat er allemaal moet nemen minder vaak de overhand.

Wanneer • Ieder traject bestaat uit minimaal vijf bijeenkomsten. Incompany-trajecten worden op maat afgestemd. Data, plaats en kosten voor de open trajecten staan vast (zie [website](#)).

Voor wie • Alle leraren, onderwijsondersteunend personeel in het po, vo, mbo, hbo en universiteiten. Je kunt individueel deelnemen in een open traject, met collega's van andere scholen, of je volgt een traject met je eigen schoolteam (of een deel ervan) in een incompany traject. Een team-traject biedt direct de mogelijkheid om samen een pedagogisch veilig schoolklimaat te creëren.

Validatie • Ieder traject wordt afgesloten met een certificaat en dat staat geregistreerd bij lerarenportfolio.nl.

Voor als je enthousiast bent over PT en verder wilt

Je bent geraakt door opgedane ervaringen in het traject PT en je bent het in jouw onderwijspraktijk anders aan het doen. Deze ontwikkelingen vragen om een vervolg.

Wat • We verdiepen ons verder in de interactie tussen jou en je leerlingen. Kan bemoediging een structurele plek in jouw pedagogisch handelen krijgen? Kun je jouw oordelen onderzoeken, steeds weer opnieuw? Sta je open, zodat je als pedagoog ook voor je leerlingen beschikbaar blijft? Een aantal thema's en theorieën uit PT zullen we opnieuw oppakken, zoals patronen, de Theorie U en voorbij het gedrag kijken. Onderwerp van gesprek wordt ook jouw plek in een team: hoe kom je tot meer diepgang in intervisie en in professionele gesprekken met collega's?

Hoe • In dit traject draait het nog nadrukkelijker om jouw eigen ontwikkeling. Je werkt aan eigen leervragen en daar koppelen we doelen aan. Wat wil jij waarmaken? Doordat je steeds helderder voor ogen hebt wat je als jouw pedagogische opdracht ziet, sta je ook sterker in deze bredere verantwoordelijkheid. We sluiten af met een eindopdracht waarin je de balans opmaakt van wat het traject jou

heeft gebracht, welke inzichten je opdeed, maar vooral ook h^oe je in de praktijk bent veranderd.

Wat het je brengt • Anders handelen in de praktijk staat centraal. Je stuurt jezelf beter aan vanuit pedagogische reflectie en vanuit het experimenteren met nieuwe mogelijkheden. Gesprekken – ook met collega's – verdiepen zich, doordat je meer taal, instrumenten en vaardigheden tot je beschikking hebt.

Wanneer • Dit traject bestaat uit minimaal zes bijeenkomsten. Tijd, plaats en kosten voor de open trajecten kun je vinden op [de website](#). Incompany-trajecten worden op maat afgestemd.

Voor wie • Voor alle leraren po, vo, mbo, hbo en universiteiten die al een traject Pedagogische Tact hebben afgerond.

Ik wil jullie hartelijk danken voor de trajecten die ik de afgelopen drie jaar bij NIVOZ heb mogen volgen. Deze hebben enorm bijgedragen aan mijn persoonlijke groei en mijn professionele ontwikkeling. Een dag rust bij jullie, in het groene Driebergen – om uit te zoomen, pas op de plaats te maken en stil te staan bij jezelf en je rol in je werk – heeft mij veel gebracht. Ik ben hierdoor een betere professional en een prettiger mens geworden, niet in de laatste plaats voor mezelf.

**Ingeborg
Nietzman
-van Leeuwen,
Hyperion Lyceum
in Amsterdam**

Welke schoolleider wil ik zijn?

Als leidinggevende ben je het pedagogische kompas van jouw school, inspireer je je team om zich te blijven ontwikkelen én draag je de eindverantwoordelijkheid voor het pedagogisch handelen op school.

Wat • Pedagogisch leiderschap vraagt een visie op de school die je met elkaar wilt zijn, moed om verantwoordelijkheid te nemen en de kunde om het potentieel van je team te benutten. In het traject PL staat het vergroten van je zelfbewustzijn centraal. Je onderzoekt en bevraagt jouw pedagogische missie, visie en waarden. En je onderzoekt in hoeverre je deze terug vindt in het handelen in de dagelijkse realiteit van jouw school.

Hoe • In het traject PL werk je met de vraag: welke leidinggevende wil ik zijn? Waar neem je jouw team en leerlingen/studenten mee naartoe en waarom? We nodigen je uit je ontwikkeling zelf vorm te geven en je eigen antwoorden te vinden. Gesteund en uitgedaagd door aangereikte theorie, processen in de bijeenkomsten en praktijkervaringen tussen de bijeenkomsten. Dit vraagt om bereidheid tot zelfonderzoek. Naar je pedagogische kompas, jouw vooroordelen en routines, in openheid met andere deelnemers.

Wat het je brengt • Door je in pedagogisch leiderschap te ontwikkelen beïnvloed je de schoolcultuur en het leerklimaat in jouw school. Je verstevigt de relatie met je team en je leerlingen. Daarnaast krijg je inzicht en taal om de keuzes die je maakt te legitimeren. Je weet waar je voor staat en waarom je iets doet. Je bouwt een nieuw handelingsrepertoire op. De waan van de dag of 'wat er allemaal moet' krijgt minder snel de overhand. **Wanneer •** Ieder traject bestaat uit zeven bijeenkomsten. Data, plaats en kosten voor

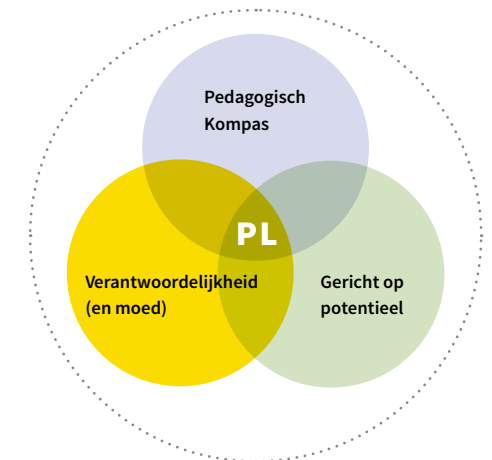
de open trajecten vind je op [de website](#). Incompany-trajecten worden op maat afgestemd. Het traject kan ook gevolgd worden met schoolleiders uit één bestuur.

Voor wie • Alle leidinggevend: schoolleiders, rectoren, teamleiders, intern begeleiders en midden managers in po, vo, mbo, hbo en universiteiten.

Validatie • Schoolleiders in het po kunnen na dit traject het thema 'Persoonlijk leiderschap' afronden voor hun herregistratie in het Schoolleidersregister po. Pedagogisch Leiderschap is ook opgenomen in de opleidingscatalogus van het schoolleidersregister vo.

Ik ben me bewust geworden dat ik vanuit mijn pedagogisch kompas in staat ben om een prachtige leeromgeving te creëren waarin leerlingen gezien en gehoord worden en zichzelf kunnen ontwikkelen. Waar ze mogen vallen en weer opstaan. Dat ik mijn visie niet onder stoelen of banken moet steken, maar er juist voor moet gaan staan.

**Aline van Rijn, onderwijsontwikkelaar
Lentiz Novilab, Naaldwijk**

Een traject à la Pedagogische Tact, inclusief alle voordelen van online werken

We vliegen onze pedagogische opgave op een andere manier aan, speelser, intuïtiever en samen. Je gaat speelruimte creëren om te maken, zowel in een groep collega's als in je praktijk.

Wat • Je gaat een half jaar op onderzoek in een groep. In zes speelse, maandelijkse online ontmoetingen van drie uur (en tussendoor) werk je aan jouw eigen pedagogische opgave. We gaan maken, schrijven, vertellen, reflecteren, schaven en ontwerpen. Vandaar het woord werkplaats, afkomstig uit de kunsten. Contact en verbinding zijn daarbij essentieel. En ja, dit kan. Ook online.

Hoe • We willen met jou op andere manieren werken. Het idee is dat we elkaar bevragen, maar ook meenemen, betrekken én inspireren. Vanuit het besef dat jouw professionalisering niet alleen via je eigen opgave plaatsvindt, maar ook in jouw bijdragen aan die van een ander. We maken onszelf zichtbaar en includeren elkaar op onze reis. Niet omdat het moet, maar vanuit jouw onderzoek en altijd op uitnodiging. Alles wat je ervaart en ontmoet gebeurt in het licht van jouw schoolpraktijk, waarbij we onszelf toestaan niet direct in 'de oplossing' te schieten.

Wat het je brengt • Makerschap en creativiteit worden aangewakkerd in contact en verbinding met anderen. Je ervaart meer ruimte en verwondering. Door de bijeenkomsten en het oefenen in de praktijk schep je ruimte voor wat er voor jou toe doet, bouw je aan jouw pedagogische conditie. Je krijgt scherper wat je te doen hebt. Je zal je in het dagelijkse pedagogisch handelen in jouw

klas/school (ook met je collega's) gesterkt voelen.

Wanneer • Ieder traject bestaat uit minimaal zes online bijeenkomsten. Data, plaats en kosten voor de werkplaats vind je op de [website](#).

Voor wie • Voor iedereen die op onderzoek gaat vanuit zijn pedagogische opgave. Voor iedereen die wil werken vanuit ontmoeting, verbondenheid, inclusie en verantwoordelijkheid met de ander. Voor iedereen die zich aangesproken voelt om niet alleen als professional, maar ook als mens (nog) vaker pedagogisch tactvol te handelen.

NIVOZ gaf een nieuwe dimensie aan het online gebeuren. Korte break-outmomenten, maar lang genoeg om te reflecteren en naar je eigen situatie te transformeren. Al met al een fijne combinatie van creatief en intuïtief werken, gebruikmakend van andere disciplines.

Jacco Minnaard,
Nederlands
Philharmonisch
Orkest | Nederlands
Kamerorkest

Als jouw pedagogische conditie weer even een boost nodig heeft

Je voelt een verantwoordelijkheid ten opzichte van je pedagogische opdracht, de betekenis van jouw werk in de maatschappij. In deze meerdaagse maak je weer contact met wat je in PT of in PL voor ogen kreeg. Je verrijkt jezelf met nieuwe mogelijkheden op het gebied van pedagogisch handelen en reflectie.

Wat • Omdat je steeds scherper voor ogen hebt waar het voor jou om draait in jouw onderwijs, ervaar je je verantwoordelijk om het goede te doen, zelf en als school. In de ogen van de ander (de leerlingen, de ouders, collega's), maar ook vanuit wat je wilt bijdragen aan de maatschappij. In deze meerdaagse krijgt je pedagogische conditie weer een boost. We ondersteunen je om je verantwoordelijkheid verder op te pakken en te gaan staan voor wat je écht belangrijk vindt, ook bij wind tegen.

Hoe • We duiken, al reflecterend op jouw onderwijs, verder in de filosofie en theorie zoals we die bij NIVOZ als bemoedigend ervaren. Met het werk van onder meer Gert Biesta, Luc Stevens, Janusz Korczak en Otto Scharmer als inspiratiebron ga je jouw (leer-)vragen binnenstebuiten keren. We vormen een goed gezelschap, we bevragen, betrekken en nemen elkaar mee in ons werk. We kiezen voor vertraging en versnelling, zonder direct in 'oplossingen' te willen schieten.

Wat het je brengt • Je krijgt scherper wat je te doen hebt en meer zicht op hoe jij jezelf en de mensen om je heen pedagogisch kunt inspireren en bemoedigen, zonder te willen overtuigen. Ook kun je steeds nadrukkelijker kijken naar je eigen pedagogisch handelen: doe ik wat ik wil? Wat is mijn aandeel in een

interactie die stroef verloopt? Daarbij zal je steviger staan in de legitimering van wat jij ziet als goed onderwijs. Je bent in staat de ander verder te helpen door minder te oordelen of zelf oplossingen aan te dragen, maar juist door met jouw handelen voor de ander de mogelijkheid te zijn om het zelf te doen.

Wanneer • Dit traject wordt aangeboden in de vorm van een meerdaagse. Tijd, plaats en kosten vind je op de [website](#).

Voor wie • Voor leraren en leidinggevenden in het onderwijs die een traject PT of PL hebben gevolgd.

Het verdiepingstraject heeft mij gesterkt in mijn professioneel handelen. Ik heb woorden leren geven aan mijn intuïtie. Ook ben ik persoonlijk ontwikkeld en ervaar ik meer balans.

Kim Verheijen,
De Korenaer,
Aloysius
stichting.

Als je samen d.m.v. intervisie wilt reflecteren op jouw pedagogische opdracht en onderwijspraktijk

De Coalitie is een plek in de luwte waar je als professional – leraar, schoolleider of bestuurder – kan ontspannen, je verhaal kan doen en je vragen kan neerleggen. Gedurende een jaar verleen je support en ben je tegelijkertijd een ‘critical friend’ als het om elkaars praktijk en ieders pedagogische opdracht gaat.

Wat • De Coalitie kent geen vast curriculum, wel een duidelijk kader, waarin pedagogische waarden en oriëntaties centraal staan. Deelnemers zijn zelf verantwoordelijk voor het aandragen van gespreksthemata, die worden verdiept en waarmee we elkaar bij de les houden als het gaat om de pedagogische opdracht. Je ontmoet collega's uit verschillende praktijken en contexten.

Hoe • De Coalitie vormt een groep ‘critical friends’ die elkaar steunt in de ambitie én kritische vragen stelt, die oefent in het hanteren van ieders persoonlijk moreel kompas en die elkaar voortdurend herinnert aan het voornemen daarop te (blijven) koersen. In alle rust deel je met elkaar waar je voor staat in jouw eigen onderwijspraktijk en welke vragen en zorgen je hebt, werkend vanuit pedagogische waarden en oriëntaties.

Wat het je brengt • In deze Coalitie ontwikkel je je aan en met elkaar, door de vragen en de verhalen. Deelnemers vinden in dit proces steun en inspiratie bij elkaar. De kwaliteit van het gesprek en de relatie groeit. Je blijft in ontwikkeling. Je ervaart draagvlak en voelt steun om naar de ‘plek der moeite’ te gaan.

Wanneer • Na de zomer, aan het begin van het schooljaar, sluit je aan bij een bestaande

groep. De coalitiebijeenkomsten vinden plaats op de middagen voorafgaand aan de NIVOZ-onderwijsavonden. Aansluitend is er een maaltijd en een bezoek aan de Onderwijsavond. Tijden, data en kosten vind je op de website.

Voor wie • Je hebt jezelf in de uitvoering van jouw pedagogische opdracht ontwikkeld, bijvoorbeeld door deelname aan PT of PL, of op aantoonbare andere wijze. Je denkt en handelt vanuit een positief en geëmancipeerd mensbeeld en neemt in jouw lespraktijk het perspectief van de leerling in. Je bent als leraar of schoolleider je eigen instrument. Je denkt na over jouw pedagogische opdracht en de verantwoordelijkheid die het onderwijs draagt in de samenleving.

Opmerking • De ervaring van afgelopen jaren leert dat deelname van twee collega's verbonden aan dezelfde school of organisatie, het krachtigst is. Individuele deelnemers zijn uiteraard ook van harte welkom.

De Coalitie is een bijzondere plek. Dat komt doordat niemand er zit omdat 'ie is gestuurd, maar út zichzelf en als zichzelf. Maskers gaan als vanzelf af door de warme entourage van de gelijkgestemdheid en dankzij de wetenschap dat het er draait om het kind: Dichter bij je opdracht als opvoeder en leraar kun je niet komen. Dat besef kan je dan ineens zomaar overvallen en je bréékt. Precies zoals het mij overkwam.

Jan Bos, RKBS De Bras, Den Haag

Opleiding tot pedagogisch tact-begeleider

Als je binnen jouw school of stichting zelf leraren wilt sterken in hun pedagogisch handelen

NIVOZ streeft ernaar zoveel mogelijk leraren en schoolleiders te bereiken om hen te sterken in hun pedagogische opdracht. Er is behoefte aan geïnspireerde en betrokken partners die in hun eigen context scholen en leerkrachten willen begeleiden. Ben jij degene die na het volgen van een traject Pedagogische Tact verder uit wil dragen?

Wat • Ben jij werkzaam op een school of binnen een bestuur en heb jij een traject Pedagogische Tact of Leiderschap afgerond? Wil jij (nieuwe) collega's meenemen in de ontwikkeling die jij met je team doorgemaakt hebt? In een jaartraject begeleiden we je in de praktijk en in een serie bijeenkomsten naar een betekenisvolle rol binnen jouw school. Het is learning by doing.

Hoe • Tijdens deze opleiding initieer je een eigen groep en breng je het geleerde direct in de praktijk. Je leert wat er allemaal komt kijken bij het positioneren, het ontwerpen en het begeleiden van het traject. Tijdens de opleiding krijg je niet alleen begeleiding in de opleidingsgroep, maar is er ook ruimte voor begeleiding in jouw school: ‘coaching on the job’. Hoe kun jij beschikbaar zijn in het proces van een ander? Hoe bouw je een dergelijk proces met anderen op? Welke werkvormen kun je inzetten en hoe begeleid je die?

Wat het je brengt • Hoewel je misschien dagelijks in een klas staat of mensen coacht, vraagt het werken met groep collega's net wat anders. Dit traject geeft je de handvatten goede werkvormen te ontwikkelen waarmee je je collega's in de pedagogische reflectie brengt. Het geeft inzicht in hoe jouw houding

voor de groep van invloed is. Wat doe je als er weerstand is? Of als een collega er nog niet aan toe is om naar zichzelf te kijken? Je krijgt werkvormen aangereikt en je oefent met feedback geven en ontvangen. Komt dat wat je beoogt ook zo over op de ander?

Wanneer • De opleiding bestaat uit studiedagen, praktijkopdrachten, intervisie en supervisie terwijl je ervaring opdoet. De start is in het voorjaar van 2022. Data en tijden zijn te vinden op de website.

Voor wie • Je hebt een traject PT of PL gevolgd via NIVOZ en je wilt het gedachtegoed levend houden in jouw professionele context. Je hebt de ambitie op jouw school/scholen-groep een eigen groep PT te begeleiden en je wilt dit goed doen.

Het traject Pedagogische Tact heeft mij meer inzicht gegeven in mijzelf, als mens en daardoor ook als leerkracht. Over waarom ik de dingen doe zoals ik ze doe en ervaar zoals ik ze ervaar. Het heeft mij op een andere manier naar mensen leren kijken, een verrijking waar ik nog dagelijks dankbaar voor ben.

Nicole Wouters, leraar op basisschool Klinkers in Tilburg

Invulling van studiedagen, coaching en workshops

Wat speelt er op dit moment op jouw school of in de klas? Wij bieden coaching aan (individueel en als team) en kunnen een (deel van een) studiedag op jouw school verzorgen. Daarnaast zijn er een aantal gerichte workshops. We werken desgewenst ook online.

Studiedagen

Tijdens studiedagen werkt het NIVOZ met jou aan een actuele vraag. Dat kan een vraag zijn van je team of van de hele school. Pedagogische waarden en vragen komen als vanzelf mee in onze aanpak.

Workshops

Naast studiedagen op maat bieden wij een aantal vaste workshops aan. Deze duren 1,5 tot 2 uur. Hieronder een aantal mogelijkheden:

- **Autonomie en zelfsturing in de klas**
- **Theorie U: een krachtig reflectiemiddel**
- **Groepsvorming**
- **Grensoverschrijdend gedrag, hoe ga je ermee om?**
- **Samenwerken in teams**
- **Eigenaarschap van leraren**
- **Diversiteit en inclusie in de praktijk**
- **De stem van de leerling**

Coaching en begeleiding

Individuele coaching en begeleiding van schoolleiders, leraren en (deel)teams is bij het NIVOZ in goede handen. Vanuit duurzame verandering is onze begeleiding erop gericht om de pedagogische opdracht concreet te maken en te vertalen naar je dagelijks handelen in je praktijk. Op de [website](#) vind je meer informatie over studiedagen, coaching en workshops.

Neem contact op:
info@nivoz.nl
0343-556750

Stichting NIVOZ
De Horst 1, 3971 KR Driebergen
www.nivoz.nl
of www.nivoz.nl/nl/opleidingen